

31. Rakennusvirasto

Rakennusviraston virastotalo, Kasarmi-
katu 21:n kulmatontilla valmistui v. 1960.
Jo vuonna 1918 rakennusvirasto oli siir-
tynyt tällä paikalla sijaitsevaan vanhaan
koulutaloon. Rakennus osoittautui alusta
alkaen ahtaaksi ja useita osastoja jou-
duttiin siirtämään vuosien kuluessa eri
puolille kaupunkia. Mutta vasta v. 1957
aloitettiin rakentaa uutta virastotaloa,
johon kaikki eri osastot aluksi mahtuivat.
Varsin pian jouduttiin kuitenkin tilan
puutteen takia eri toimistoja ja puisto-
osasto kokonaisuudessaan siirtämään
muualle mm. Rahatoimiston taloon.

Kun viereinen tontti P. Makasiininkatu
9. v. 1964 oli saatu kaupungin haltuun,
ryhdyttiin suunnittelemaan rakennusviras-
ton lisärakennusta. Kaupunginvaltuusto
hyväksyi luonnospiirustukset v. 1966. Ton-
tilla sijaitsevien vanhojen rakennusten
purkaminen ja louhintatyöt aloitettiin
syksyllä 1967 ja varsinaiset rakennustyöt
päästiin alkamaan keväällä 1968. Lisära-
kennus valmistui v. 1969 loppupuolella.

Virastotaloa Kasarmikatu 21 suunnitel-
taessa otettiin huomioon rakennuksen mah-
dollinen laajeneminen viereiselle tontille.
Lisärakennus liittyy välittömästi vanhaan
osaan ja eri osastot laajenevat kerroksit-
tain. Sisääntulo virastoon on vanhan pää-
sisäänkäynnin kautta. Rakennustyön yh-
teydessä rakennettiin eteishallin yhteyteen
tila keskitettyä neuvontapalvelua varten
ja viraston oma puhelinkeskus. Kulku pi-

halle on Kasarmikadulta ja molemmat
tontit muodostavat yhtenäisen piha-
alueen. Ajo autotalleihin tapahtuu Kasar-
mikadulta.

Vanha rakennus on 9-kerroksinen ja li-
särakennus 8-kerroksinen. Virastotalossa
on työpaikkoja yhteensä n. 470 hengelle
ja viraston eri osastot ryhmittyvät seu-
raavasti:

- 1—2 kerros pääsisäänkäynti eteishallei-
neen sekä hallinnollinen ja yleinen osasto.
- 3—4 kerros talorakennusosasto.
- 5—6 kerros katurakennusosasto.
- 7— kerros vanhassa osassa katurak.
osasto ja uudessa osassa puisto-osasto
- 8—kerros puhtaanapito-osasto.
- 9—kerros talorakennusosasto.

Lisärakennuksen pohjakerroksessa on
kokous- ja näyttelytiloja. Näihin tiloihin
on oma sisäänkäynti eteishalleineen P. Ma-
kasiininkadulta. Kokous- ja näyttelytilat
sekä vanhan osan yleisten töiden lauta-
kunnan kokoushuone ja luentosali muo-
dostavat yhtenäisen yleisen tilojen ryh-
män. Ylä- ja alakellarit ovat koko tontin
laajuiset. Kellareissa on katusiivessä va-
rasto-, arkisto- ja koneteknillisiä tiloja
sekä vanhan ja uuden osan yhteiset B- ja
C-luokan väestönsuojat. Pihamaan alla si-
jaitsevat kellaritilat ovat yhtenäistä auto-
tallitilaa. Autopaikkoja on vanhan ja
uuden osan kellareissa yhteensä 105 kpl
ja pihamaalla 44 kpl.

HALLINNOLLINEN OSASTO

Hallinnollinen osasto on jaettu *kansliatoimistoon* ja *henkilöasiaintoimistoon*.

Kansliatoimiston tehtävänä on yleisten töiden lautakunnan ja rakennusviraston hallintoon liittyvien tehtävien hoitaminen, lautakunnan ja sen asettamien jaostojen esityslistojen ja pöytäkirjojen laatiminen, lautakunnan sekä viraston kirjeenvaihdosta huolehtiminen, kirjaaminen sekä sopimusten ja lainopillisten lausuntojen laatiminen. Kansliatoimisto on lisäksi hoitanut ylimääräisenä tehtävänä kaupunginteatterin ja konserttitalon rakennustoimikuntien kansliatehtävät.

Henkilöasiaintoimiston tehtävänä on rakennusviraston henkilökuntaa koskevien yleisten sosiaalisten tehtävien hoitaminen; sairaus- ja tapaturmakorvausasiain, eläkeasiain yms. valmisteleminen sekä sairausvakuutuslain edellyttämien päivärahojen anominen.

Henkilökunnan vahvuus oli 31. 12. 1969 (v. -68):

19 (19) vakinaista viranhaltijaa
5 (5) tilapäistä viranhaltijaa
39 (36) työsopimussuhteessa olevaa kk.-palkkaista toimihenkilöä.

Osaston päällikkönä toimi lainop.kand. Olavi Juuti, kansliatoimiston päällik-

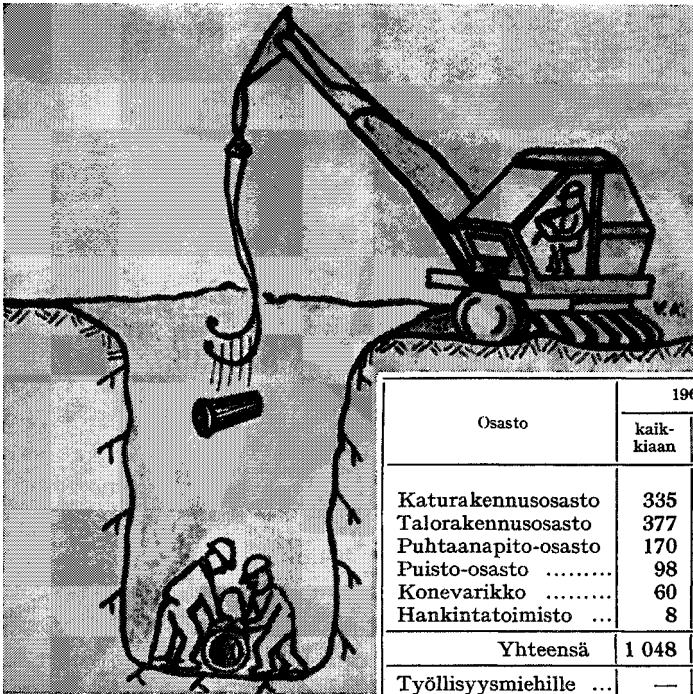
könä varat. Eero Tyllinen sekä henkilöasiaintoimiston päällikkönä dipl.ins. Valmu Ranta. Osastosihteerinä toimivat varat. Aimo Himberg ja oikeustiet. kand. Heikki Aho.

Kertomusvuoden aikana vahingoittui kaikkiaan tapaturmaisesti rakennusviraston työmailla 1 233 työntekijää. Heidät oli vakuutettu Vakuutusyhtiö Pohjolassa, mutta kaupunki on vastannut kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista. Nämä Vakuutusyhtiö Pohjolle suoritetut tapaturmavakuutusmaksut, elinkorot yms. jakautuivat osastoittain markkamääräisesti seuraavasti:

	mk
Hallinnollinen osasto	500
Yleinen osasto	12 410
Konevarikko	49 089
Talorakennusosasto	301 660
Katurakennusosasto	370 414
Puhtaanapito-osasto	238 080
Puisto-osasto	46 491
Yhteensä	1 018 644

Tästä summasta oli vuoden 1969 aikana sattuneiden tapaturmien korvauksia noin 72 % eli 733 424 mk. Loput noin 28 % eli 285 220 mk olivat vahvistettuja elinkorkoja, huoltoeläkkeitä ym.

Kevättalvella vallinnut influenssaepidemia näkyi sairausloma-anomusten mää-

V. 1969 sattui tuntityöntekijöille 1 180 työtapaturmaa, joista ns. työllisyysmiesten osuus (n. 5 kk:n aikana) oli 265 tapausta. Tapaturmat ovat jakautuneet vuosina 1967—1969 seuraavasti:

Osasto	1967		1968		1969	
	kaikkiaan	%	Kaikkiaan	%	kaikkiaan	%
Katurakennusosasto	335	26,5	256	25,5	226	24,0
Talorakennusosasto	377	43,6	395	45,9	387	45,0
Puhtaanapito-osasto	170	20,1	160	20,9	141	18,3
Puisto-osasto	98	22,1	95	22,1	83	20,5
Konevarikko	60	24,0	68	27,5	72	29,4
Hankintatoimisto ...	8	20,0	13	26,0	6	11,5
Yhteensä	1 048	28,4	987	29,4	915	27,9
Työllisyysmiehille ...	—	—	636	55,0	265	54,1
Koko virasto	1 048	28,4	1 623	36,0	1 180	31,3

Tapaturmiksi on laskettu myös poliklinikalla käynnit ns. nollapäivät.

rässä helmikuussa, jolloin kaupungininsinööreille tehtiin sairausloma-anomuksia 1 638 kpl.

Katurakennusosaston sairauslomatilasto on työllisyystöiden aiheuttaman työntekijöiden suuren vaihtuvuuden vuoksi epätoellinen. Sairastaneiden lukumäärä, yli 100 %, johtuu siitä, että lukumäärää on verrattu keskimääräiseen henkilövahvuuteen, mikä on noin 700 työntekijää pienempi kuin maksimivahvuus, 1 990 työntekijää.

Henkilöasiaintoimistossa käsiteltiin kaikkiaan 250 eläkeanomusta, joista Helsingin kaupungin eläkesäännön (HES-vanhan) mukaisia viran- ja toimenhaltijoiden osalta 17 sekä Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön (KVTEL-uuden) mukaisia 8. Työntekijöiden kohdalla olivat vastaavat luvut 132 ja 93 anomusta.

Leskieläkkeet jakautuivat: työsuhteessa kuolleita viran- ja toimenhaltijoita uuden 2 ja vanhan 2, työntekijöitä 8 ja 3 eläkkeellä olevia 4 sekä työntekijöitä 47 ja 3. Kasvatusapua lapsille myönnettiin viran- ja toimenhaltijoiden kohdalla KVTEL:n kautta 1 sekä työntekijöiden kohdalla 2 HES:n sekä KVTEL:n kautta 1.

Eläkkeelle siirtyi iän perusteella viran- ja toimenhaltijoita 7 HES:n ja 4 KVTEL:n mukaan sekä työntekijöitä 58 ja 41, sairauden perusteella viran- ja toimenhaltijoista 1 ja 3 sekä työntekijöitä 22 ja 45, yhteensä HES:n mukaan 88 ja KVTEL:n mukaan 93.

Helsinki-mitali myönnettiin 3 viranhaltijalle ja 5 työntekijälle sekä Kaupunkiliiton ansiomerkki 5 viran- ja toimenhaltijalle ja 49 työntekijälle.

YLEINEN OSASTO

Yleiseen osastoon kuuluvat ne taloudelliset ja tekniset toimistot sekä laitokset, jotka palvelevat koko viraston toimintaa. Nämä ovat: kassa- ja tilitoimisto, hankintatoimisto, järjestelytoimisto ja konevarikko.

Osastolle kuuluvien rakennusvirastoa palvelevien tehtävien lisäksi yleinen osasto antaa lausuntoja kaupungin muille elimille, maksaa palkat myös satamarakennusosaston työmaille, toimii kaupungin yhteishankintaelimenä, vuokraa eräitä tarvikkeita ja työkoneita sekä suorittaa tilaustöitä kaupungin toisille laitoksille.

Osaston vs. päällikkönä toimi dipl.ins. Eero Puomi, kassa- ja tilitoimiston päällikkönä dipl.ekon. Ulla Kontula, hankintatoimiston päällikkönä ekon. Leo Molander, järjestelytoimiston vt. päällikkönä dipl.ins. Martti Kuikka sekä konevarikon vs. päällikkönä ins. Erkki Katajisto.

Toiminta

Osastossa on kehitetty edelleen varsinnaisten menojen määrärahojen käyttösuunnittelua ja velvotteiden valvontaa. Varastotoimintaa on ollut pääasiassa Oulunkylän varastolla. Järjestelytoimisto on kiinnittänyt edelleen huomiota palk-

kausmenetelmiin ja eräisiin organisatioskysymyksiin.

Oma työkonekanta on poistojen vuoksi pysynyt likimain entisenä. Vuoden vaihteessa oli työmaiden käytössä 267 omaa ja 138 vuokrattua suurempaa työkonetta.

Kassa- ja tilitoimisto

Kassa- ja tilitoimiston päällikkönä toimi kamreeri, dipl.ekon. Ulla Kontula 28. 7. -69 saakka ja siitä lähtien viransijaisena, apul.kamreeri, sosionomi Erik Rosenberg.

Kassa- ja tilitoimiston henkilökunnan vahvuus oli 31. 12. 1969 (v. -68).

22(22) vakinaista viranhaltijaa,

5 (5) tilapäistä viranhaltijaa,

12 (9) työsopimussuhteessa olevaa kkpalkkaista toimihenkilöä.

Tapaturmat, äitiyslomat ja pitkäaikaiset sairaudet ovat rasittaneet kassa- ja tilitoimiston henkilökuntaa poikkeuksellisen runsaasti vuoden 1969 aikana, mistä syystä on jouduttu palkkaamaan työsuhteista lisätyövoimaa. Palkkalaskentajaoksen ryhmäesimies toim.apulainen Gertrud Strömberg siirtyi 40 vuoden palvelusajan jälkeen eläkkeelle 1. 10. 1969.

Toiminta

Kassa- ja tilitoimiston tehtävät jakautuivat:

- kirjanpitoon
- palkkalaskentaan sekä
- kassatoimeen

Tilitositteita kertyi yhteensä seuraavasti:

	1969	1968
	kpl	kpl
— maksumääräyksiä	72 401	76 754
— kassatositteita	17 883	18 562
— muistiotositteita	4 879	5 821
yhteensä	95 163	101 137

Laskutuksia (ei puht.

pitolaskutusta)	8 232	8 525
Lähetteitä	1 108	1 179
Tilivientejä	n. 191 400	n. 221 650
Postisiirtomääräyksiä	16 771	18 931
Pankkisiirtomääräyksiä	11 125	11 911

Työllisyystyöt vaikuttivat vuoden 1968 lukumääriin, joten luvut eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Hallinnollinen momenttikirjanpito suoritettiin kahdella Exacta-kirjanpitokoneella. Sivutuotteena saatujen tietojen lävistykset reikäkortteille annettiin primääritietoina TKK:lle, jossa alamomenttikirjanpito suoritettiin.

Velallisten reskontrakirjanpito suoritettiin myös Exacta-koneella ja velkojain reskontrakirjanpito kahdella Addo-kirjanpitokoneella.

Sekä tunti- että kuukausipalkkalaskenta suoritettiin TKK:ssa palkkalaskennan antamien aikailmoitusten mukaisesti.

Rakennusvirasto toimii itsenäisenä kassavirastona ja kassanvaihto oli vuonna 1969 mk 11 720 468 (v. 1968 mk 11 853 329).

Satamalaitoksen satamarakennusosaston tuntipalkat maksettiin entiseen tapaan rakennusviraston kassa- ja tilitoimiston tuntipalkkojen kassanhoitajien toimesta.

Määrärahojen käyttö sekä kaupungin työt v. 1969 olivat seuraavat:

muille virastoille ja yksityisille suoritettut

	1969	1968
Talousarviovuoden määrärahojen käyttö	164 192 859	151 090 266
Ed. vuosien siirtomäärärahojen käyttö	57 446 405	54 494 085
Työllisyysmäärärahojen käyttö	6 762 869	16 985 112
Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritettut työt	19 909 854	26 773 956
Yksityisille suoritettut työt	8 474 538	1 710 970
yhteensä	256 786 525	251 054 392

Yksityisille suoritettujen töiden markkamääriä ei voida vertailla toisiinsa, sillä v. 1969 mukaanotettu puhtaanapitolaskutus ei sisälly vuoden 1968 lukuun.

Rakennusviraston tulot olivat vuonna 1969 yhteensä mk 26 535 379 (v. 1968 mk 26 263 815).

31. Rakennusvirasto

Rakennusviraston menot vuosina 1960—1969 ¹⁾

Byggnadskontorets utgifter åren 1960—1969 ¹⁾

Expenditure of the Office, 1960—1969 ¹⁾

Vuosi År Year	Tilivuoden määrärahojen käyttö Förbrukning av räkenskapsårets anslag Sums used during financial year mk	Ed. vuosien siirtomäärä- rahojen käyttö Förbrukning av överförda anslag från tidigare år Sums trans- ferred from previous year used mk	Työllisyys- työt Sysselsätt- nings- arbeten Provision of work mk	Kaupungin muille viras- toille suori- tetut työt Arbeten för stadens övriga äm- betsverk Work for other city departments and authorities mk	Yksityisille suoritetut työt Arbeten för privata uppdrags- givare Work for private people mk	Menot yhteensä Utgifter sammanlagt Total expenditure		Muun- toke- roin Trans- pone- rings- koeffi- cient Con- ver- sion coef- ficient	Kaup- asukas- luku Stadens invånar- antal City popul- ation	Menot asukasta kohden Utgifter per in- vånare Expen- diture per in- habitant mk
						Todelliset Verkliga mk	Muunnet- tuina Transpo- nerade Converted mk			
1960	46 992 571	19 868 316	2 586 150	16 213 426	9 123 211	94 783 674	136 488 490	1.44	448 315	304,—
1961	53 534 317	27 784 497	1 038 080	22 122 891	2 727 692	107 207 477	153 306 692	1.43	457 121	335,—
1962	66 707 846	25 173 535	640 602	21 160 712	5 430 781	119 113 476	166 758 866	1.40	467 371	356,—
1963	68 708 758	40 602 272	141 141	20 020 636	1 330 829	130 803 636	177 892 944	1.36	477 110	372,—
1964	89 012 161	42 457 928	1 817 168	9 607 291	751 871	143 646 419	178 121 559	1.24	487 422	365,—
1965	104 096 275	62 692 704	6 016 993	10 594 849	1 933 799	185 334 620	220 548 197	1.19	494 796	445,—
1966	168 267 387	41 963 944	8 518 025	23 109 495	1 307 503	243 166 357	284 504 637	1.17	507 283	560,—
1967	144 236 048	61 271 585	11 207 448	24 952 443	1 200 146	242 861 670	274 433 687	1.13	516 472	531,—
1968	151 090 266	54 494 085	16 985 112	26 773 956	1 710 970	251 054 392	258 586 023	1.03	522 307	495,—
1969	164 192 859	57 446 405	6 762 869	19 909 854	3 919 901	252 231 888	252 231 888	1.00	525 628	479,—

¹⁾ Menot todellisina sekä muunnettuina virallisen indeksisarjan »Tukkuhinnat, kaikki tavarat jossa vuosi 1913 = 100» mukaan.

¹⁾ Utgifterna verkliga samt transponerade enligt officiella indexserien »Partiprisen, alla varor där året 1913 = 100».

¹⁾ Actual expenditure and expenditure converted according to the official Wholesale price index 1913 = 100.

Rakennusviraston tulot vuosina 1960—1969 ¹⁾

Byggnadskontorets inkomster åren 1960—1969 ¹⁾

Income of the Office, 1960—1969 ¹⁾

Vuosi År Year	Todelliset Verkliga Actual	Muunnettuina Transponerade Converted	Muuntokerroin Transponeringskoefficient Conversion coefficient	Vuotuinen lisäys (+) » vähennys (-)	
				Ärlig ökning (+) » minskning (-)	Yearly increase (+) » decrease (-)
1960	8 370 108	12 052 955	1.44	+ 20.7 %	
1961	8 131 635	11 628 238	1.43	— 3.5 %	
1962	14 550 740	20 371 036	1.40	+ 75.0 %	
1963	17 812 055	24 224 394	1.36	+ 18.8 %	
1964	18 554 361	23 007 407	1.24	— 5.3 %	
1965	23 462 369	27 920 219	1.19	+ 22.2 %	
1966	25 577 901	29 926 144	1.17	+ 7.1 %	
1967	25 593 187	28 920 301	1.13	— 3.4 %	
1968	26 263 815	27 051 729	1.03	— 6.7 %	
1969	26 535 379	26 535 379	1.00	— 1.9 %	

¹⁾ Tulot todellisina sekä muunnettuina virallisen indeksisarjan »Tukkuhinnat, kaikki tavarat jossa vuosi 1913 = 100» mukaan.

¹⁾ Inkomsterna verkliga samt transponerade enligt officiella indexserien »Partiprisen, alla varor där året 1913 = 100».

¹⁾ Actual income and income converted according to the official Wholesale price index 1913 = 100.

Hankintatoimisto

Hankintatoimiston henkilökunnan vahvuus oli 31. 12. 1969 (v. -68):

22 (22) vakinaista viranhaltijaa,
1 (1) tilapäistä viranhaltijaa,
12 (12) työsopimussuhteessa olevaa kk.-palkkaista toimihenkilöä
51 (50) työntekijää.

	mk
Varaston arvo 1. 1. 1969	2 239 838
Vuoden aikana ostetun tavarar an arvo	11 937 790
Vuoden aikana käytetyn tavar an arvo	11 800 051
Varaston arvo 31. 12. 1969 ..	2 377 577

Tavaratoimitukset rakennusviraston työmaille ja kaupungin muille laitoksille jakautuivat markkamääräisesti seuraavasti:

	mk
Hankintatoimisto	96 010
Konevarikko	118 391
Talorakennusosasto	3 101 911
Katurakennusosasto	5 835 388
Puhtaanapito-osasto	793 095
Puisto-osasto	213 964
Satamalaitos	542 291
Muut kaupungin laitokset	1 099 001
yhteensä	11 800 051

Hankinnat

Pääasiallisimmat tavaranhankinnat tehtiin kertomusvuoden aikana lähinnä seuraavilta hankkijoilta:

Oy Julius Tallberg Ab, Kesko Oy, Neste Oy, Paraisten Kalkkivuori Oy, Helsingin kaupungin Puutavara- ja polttoainetoimisto, Oy Renlund Ab, SOK, Oy Starckjohann & Co Ab ja Teboil Oy.

Sahatun puutavaran hankinnat Helsingin kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta olivat kuuden viimeisen vuoden ajalta seuraavat:

	std
1964	2 912 025
1965	3 184 645
1966	2 584 373
1967	2 237 517
1968	3 106 323
1969	2 001 618

Kaupungin eri laitoksille ja virastoille on hankinnat hoidettu hankintasopimuksilla ja tilauksilla, jolloin tavara on toimitettu liikkeestä suoraan asianomaiselle laitokselle tai virastolle. Samanlaista hankintamenettelyä on osaksi käytetty myös rakennusviraston omille osastoille tapah-tuneissa hankinnoissa.

Toimiston suorittamien aine- ja kulu-tustarvike- sekä kone- ja kalustohankin-tojen kokonaisarvo oli 31 838 181 mk.

Tulot

Toimistolla oli kertomusvuoden aikana vuokratuloja vieraille lainatuista työkaluis-ta, työkoneista ja lipuista 26 161 mk sekä suoritetuista kuljetuksista 36 692 mk.

Järjestelytoimisto

Järjestelytoimiston päällikön tehtäviä hoiti 1. 3. 1969 lähtien dipl.ins. **Martti Kuikka**.

Järjestelytoimiston henkilökunta 31. 12. 1969 (v. -68).

- 1 (1) vakinainen viranhaltija
- 2 (2) tilapäistä viranhaltijaa
- 11 (12) työsopimussuhteessa olevaa kk.-palkkaista toimihenkilöä
- 1 (—) työsopimussuhteessa oleva tunti-palkkainen toimihenkilö

Järjestelytoimiston tehtäväkenttä on 1969 aikana säilynyt pääosiltaan muuttumattomana. Tutkimus- ja selvitystehtävien lisäksi on toimistossa hoidettu työsuhde- ja palkkausasioita, työturvallisuuden valvontaa, väestösuojelutoiminnan aiheuttamia järjestelyjä sekä rakennusviraston henkilökunnan koulutusjärjestelyjä. Toimistolle ovat edelleen kuuluneet eräät konttoripalvelutehtävät. Erikoist tehtävinä ovat olleet virastoa koskevien julkaisujen toimitustyöt. Toimiston edustajia on ollut jäsenenä sekä viraston että myös osittain sen ulkopuolella toimineissa työryhmissä.

Huomattavin toimistossa tapahtuva muutos on ollut siirtyminen uusiin toimintoihin ja takaisin muun viraston yhteyteen.

Työntutkimuksia on edelleen suoritettu katurakennus-, talorakennus- ja puisto-osastolla sekä konevarikolla. Pääpaino on ollut työmenekkien mittaamisessa aikautkimuksien avulla.

Selvitystehtävistä on osa aiheutunut uuden toimitalo siiven valmistumisesta ja sen seurauksena olleesta virastotalojen tilojen määrän ja käyttöasteen muutoksesta. Toimistosuunnittelun ja laskentatoimen kehittämisessä on toimisto avustanut vuoden aikana katurakennus- ja puisto-osastoa.

Työsuhte- ja palkkausasioihin liittyen on edelleen kehitetty virastolle sopivia palkkausjärjestelmiä sekä hoidettu sen piirissä työehtosopimusneuvotteluja edeltävät valmistelutehtävät.

Työturvallisuustoiminta on valvottu paitsi tarkastusten myös tapaturmista laadittujen tilastojen avulla. Valistustyötä on suoritettu varsinkin vuoden aikana tapahtuneen uusien rakennustöiden järjestelyohjeiden voimaantumisen johdosta. Virastolle on laadittu oma työturvallisuusopas.

Koulutustoiminnan osalta mainittakoon, että rakennusviraston henkilökunnasta on osallistunut erilaisille kursseille tai vastaaviin valistustilaisuuksiin yhteensä 1 139 henkilöä.

Aloitetoimintaan liittyen on järjestelytoimisto antanut lausuntoja 11 aloitteesta.

Konevarikko

Konevarikko jakaantuu *konekorjaamoon, autokorjaamoon ja konevarastoon.*

Konevarikon henkilökunnan ja työntekijäin vahvuus oli 31. 12. 1969 (v. -68):
 18 (18) vakinaista viranhaltijaa,
 2 (2) tilapäistä viranhaltijaa,
 21 (21) työsopimussuhteessa olevaa kk. palkkaista toimihenkilöä,
 241 (241) työntekijää.

Vs. varikon päällikkönä toimi ins. Erkki Katajisto.

Konekorjaamo on suorittanut vuoden aikana konevarikon työkoneiden korjauksia sekä laskutusta vastaan konepaja-, pelti- ja puutöitä kaupungin kaikille laitoksille. Konekorjaamon sähkötyöryhmä on huolehtinut rakennusviraston sähkölaitteiden huollosta ja korjauksista.

Autokorjaamo on suorittanut pääasiallisesti kaupungin omistamien autojen korjauksia, palolaitosta ja liikennelaitosta lukuunottamatta. Se on huolehtinut myös yleistraktorikalustosta sekä puhtaanapitokoneista ja -välineistä. Autokorjaamolla käytettiin kertomusvuoden aikana yhteensä 6 411 kuorma-, henkilö-, pakettiautoa ja erikoisautoja sekä traktoreita erilaisissa korjauksissa, minkä lisäksi suunnilleen samalle määrälle ajoneuvoja suoritettiin huoltotoimenpiteitä.

Suoritetut työt jakautuivat laskutuksen mukaan seuraavasti:

	mk
Hankintatoimisto	1 251 057
Katurakennusosasto	768 537
Talorakennusosasto	522 920
Puhtaanapito-osasto	1 278 065
Puisto-osasto	160 629
Satamalaitos	164 940
Konevarasto	21 315
Muut kaupungin laitokset	336 419
Yhteensä	4 503 882

Puolivalmiita töitä	336 061
Yhteensä	4 839 943

Vuoden aikana jakautuivat konevaraston työkoneiden vuokratulot seuraavasti:

	mk
Katurakennusosasto	2 762 284
Puhtaanapito-osasto	1 071 715
Puisto-osasto	233 622
Satamalaitos	378 850
Talorakennusosasto	407 924
Muut kaupungin laitokset	28 824
Yhteensä	4 883 219

Työtilauksia saatiin vuoden aikana konekorjaamolle 4 115 kpl ja autokorjaamolle 6 411 kpl eli yhteensä 10 526 kpl.

Konevarasto on hoitanut sen hallussa olevia työkoneita ja luovuttanut niitä rakennusviraston ja satamalaitoksen satamarakennusosaston työmaiden käytettäväksi, valvonut koneiden käyttöä, huoltoa ja hoitoa työmailla, sekä varastoinut ja hoitanut konevarikon käyttöön varattuja tarvikkeita ja varaosia.

Omien koneiden työhönsijoituksia tapahtui vuoden aikana 2 368 kertaa.

Vieraita koneita vuokrattiin vuoden aikana 396 kertaa.

TALORAKENNUSOSASTO

Talorakennusosastoon kuuluvat *suunnittelutoimisto*, *työtoimisto* ja *koneteknillinen toimisto*.

Henkilökunnan vahvuus 31. 12. 1969 (v. -68):

58 (60) vakinaista viranhaltijaa,
146 (136) työsopimussuhteessa olevaa
kk.-palkkaista toimihenkilöä. Näistä oli
arkkitehteja 26 ja insinöörejä 36. Osaston
päällikkönä toimi vs. kaup. arkk. S a k a -
r i S i i t o n e n.

Suunnittelutoimiston päällikkönä toimi
vs. I apul. kaup. arkk. O s s i L e p p ä -
m ä k i.

Ulkopuolisten arkkitehtitoimistojen
suunnittelutöitä valvoi II apul.kaup. ark-
kit. M i k k o K a r j a n o j a.

Työtoimiston päällikkönä toimi työ-
pääll. E s k o T o i v o l a.

Koneteknillisen toimiston päällikkönä
toimi I koneins. H e i k k i R a n k i.

Työntekijät

Osaston työmailla oli työntekijöiden ko-
konais määrä urakoitsijatyöt mukaanluet-
tuna 1 490 henkilöä 1. 1. 1969 ja 1 339
henkilöä 31. 12. 1969.

Toiminta

Osaston tehtävänä on huolehtia kau-
pungin yleisiin töihin sisältyvien uudisra-
kennusten ja rakennusten perusparannus-
ten suunnittelu-, rakentaja- ja rakennut-

tajatehtävistä. Osaston arkkitehdit ja in-
sinöörit ottavat asiantuntijoina osaa eri
hallintokuntien suorittamaan rakennus-
kohteiden esisuunnitteluun. Osasto suori-
taa eri hallintokuntien tilauksesta raken-
nusten korjaus- ja kunnossapitotöitä. Li-
säksi osasto suorittaa kaupungin raken-
nusten lämmöntarkkailua sekä lämmitys-,
sähkö- ja ilmanvaihtolaitteiden kausitar-
kastuksia.

Yleisten väestönsuojien ja asuntoalueit-
ten yhteisväestönsuojien suunnittelu ja
rakennuttaminen kuuluu talorakennusosas-
ton tehtäviin.

Osasto on toimintavuoden alusta otta-
nut käyttöön uuden työkohteiden suunnit-
telumääräyksen, jossa asiakirjassa on ni-
metty rakennuttajan työryhmän jäsenet
ja heidän tehtävänsä sekä suunnittelijain
tehtävät. Suunnittelumääräyksessä on an-
nettu suunnittelutehtävän aikataulu ja
yksityiskohtaiset ohjeet eri vaiheissa laa-
dittavista asiakirjoista.

Rakennusvirasto kuuluu jäsenenä ra-
kennusalan ATK-ryhmään. Talorakennus-
osasto on kuluneena vuonna laatinut ra-
kennusselityksen ja rakennustapaselityk-
sen mallit, joiden nimikkeistöt ovat yhden-
mukaiset Rakennus-ATK:n nimikkeiden
kanssa. Kustannuslaskennan ja jälkilas-
kennan nimikkeistöt ja kooditukset on yh-
denmukaistettu Rakennus-ATK:n käyttä-
miä vastaaviksi.

Suunnittelutoimisto

Huomattavan suuria rakennussuunnitelmia oli tekeillä 94. Näistä oli 52 kohdetta suunnittelutoimiston tehtävänä ja 42 oli annettu yksityisten arkkitehtitoimistojen tehtäväksi.

Toimiston rakennesuunnittelijat laativat rakennepiirustukset 38 työtä varten. Ulkopuolisilla rakennussuunnittelutoimistoilla oli tekeillä yhteensä 31 eri rakennuksen töiden suunnittelu. Lisäksi on yleisiä väestönsuojia ollut suunnitteilla yhteensä 13, joista ulkopuolisilla suunnittelijoilla on ollut tekeillä 4 yleissuunnitelmaa. Omia rakenne- ja maastotutkimustöitä on tehty 32 kpl.

Tärkeimmistä vireillä olleista suunnittelutöistä mainittakoon seuraavat rakennuskohteet:

Yleisen kunnallishallinnon rakennukset: konsertti- ja kongressitalo, kaupungintalon kortt. 30 saneeraus, korttelin 31 saneeraus sekä Vallilan virastotalo.

Sairaaloitoimen rakennukset: Laakson sairaalan muutos- ja perusparannustyö, Nikkilän ja Röykän sairaalan uudet henkilökunnan asuinrakennukset, Nikkilän sairaalan rakennus n:o 32:n muutos- ja perusparannustyö, Sairaanhoidajakoulu, Itäinen lääkäriasema, Kivelän sairaalan hoitaja-asuntolan muutostyö, Nikkilän sairaalan autohuoltorakennus sekä Röykän sairaalan uusi keittiörakennus ja rakennus n:o 1:n perusparannustyö.

Huoltotoimen rakennukset: Myllypuron sairaskoti ja sen henkilökunnan asuinrakennus, Pukinmäen ja Laajasalon vanhusien asuntolat, Kontulan vanhusien huollon keskus sekä Tervalammen työlaitoksen hoidokkirakennus ja aluelämpökeskus.

Lastensuojelutoimen rakennukset: Järvenpään vastaanottokoti, Hyvösen lastenkoti, Oulunkylän erityislastenkoti, Nuorten työkot, Mellunkylän vastaanottokodin D-os. ja Killinmäen keskuslaitos.

Lastentarhain rakennukset: Kannelmäen toinen, Pihlajamäen toinen, Leppäsuon, Tapanilan, Tapaninvainion, Roihuvuoren, Veräjämäen, Kotikallion, Vuosaaren ja Santahaminan lastentarhat.

Kansakoulurakennukset: Jakomäen, Yliskylän, Kontulan, Mellunmäen, Puotinharjun, Vuosaaren ja Tahvonlahden uudet koulurakennukset sekä Kallion kansakoulun muutos- ja perusparannustyö.

Kirjastotoimen rakennukset: Töölön kirjastotalo ja pääkirjaston uudelleenjärjestely.

Ammattioppilaitokset: Lauttasaaren koulukiinteistön muutos- ja perusparannustyö, hammasteknikkokoulu, kultaseppäkoulun optikko-opiston rakennukseksi.

Rakennusviraston rakennukset: Vuosaaren, Kyläsaaren, Viikin puhdistamojen ja Kyläsaaren jätteenpolttolaitoksen laajennustyöt sekä viraston toimitalo P. Mäkiinink. 9.

Väestönsuojat: Graniittitien, Liusketien, Myllypuron, Kontulan ja Jakomäen asuntoalueiden yhteisväestönsuojat, Erottajan-Korkeavuorenkadun kalliosuojan laajennustyö sekä Dagmarinkadun ja Messeniuksenkadun yleiset väestönsuojat.

Koneteknillinen toimisto

Koneteknillinen toimisto hoitaa talorakennusosaston rakennuskohteiden LVI-, sähkö- ja teletekniset sekä muut konetekniset rakennuttajatehtävät, antaa asiantuntija-apua kaupungin eri laitoksille ja hallintokunnille sekä valvoo liikelaitoksia lukuun ottamatta kaupungin kiinteistöjen LVI-, säätö- ja sähkölaitteiden hoitoa ja kuntoa. Suunnittelutehtävät on uudisrakennusten osalta hoidettu pääasiassa ulkopuolisten suunnittelutoimistojen avulla.

Asennustyöt on teetetty urakoitsijaliikkeillä. Toimiston uutena toimintamuotona on aloitettu kiinteistöjen sähkölaitteiden kausitarkastukset. Tämä toiminta yhdessä aikaisemmin aloitetun LVI-säätölaitteiden kausitarkastuksen kanssa on osoittautunut sangen tarkoituksenmukaiseksi käyttökustannusten pienentäjänä ja käyttövarmuuden lisääjänä.

*Talorakennusosaston työkohteisiin
käytetyt määrärahat*

	1969	1968
	mk	mk
Yleisen kunnallishall. rakennukset	15 165 266	8 973 406
Oikeus ja järjestystoim. rakennukset	72 462	365 052
Palotoimen rakennukset	36	—
Sairaalatoimen rakennukset	5 224 229	5 602 160
Huoltotoimen rakennukset	12 631 477	9 055 891
Lastensuojelutoimen rakennukset	1 298 746	2 828 554
Kansakoulujen rakennukset	13 108 616	12 052 065
Ammattioppilaitost. rakennukset	781 054	3 145 337
Lastentarhain rakennukset	1 241 072	2 274 730
Kirjastorakennukset	1 340 786	90 712
Museorakennukset .	459 164	319 243
Erinäiset rakennukset	6 595 286	5 149 006
Urheilu- ja retkeilytoim. rakennukset	585 702	4 218 269
Väestösuojat	4 665 355	5 174 571
Eri laitosten laskuun suoritettut vuosikorjaustyöt	2 936 567	2 460 212
Eri laitosten peruskorjaustyöt	1 642 067	1 609 445
Yhteensä	67 747 885	63 318 653

Työtoimisto

V. 1969 valmistuneet rakennukset:

Urakalla:

	m ³	m ³
Pukinmäen vanhusten asuintalo	15 790	
Yliskylän kansakoulu	20 250	
Nikkilän sairaalan asuntolat	10 675	
Nikkilän sairaalan juurikaskellari	1 770	
Röykän sairaalan asuntola	3 790	
Tervalammen työlait. aluelämpökeskus	630	
Vuosaaren ja Siltamäen tilap. kansak.	1 120	
Siilitien leikkikenttä- rakennus	545	54 570

O m a n a t y ö n ä:

	m ³	m ³
Virastotalo		
P. Makasiinink. 9	28 500	
Puotinharjun kansalaiskoulu	24 900	
Koskelan sairaskodin G-rak. saneeraus	18 200	
Laakson sair. itäisen potilasrak. san.	27 080	
Tuomarinkylän kartanon B-rak. saneeraus	975	
Kannelmäen lastentarha ..	2 750	102 405
Yhteensä		156 975

Lisäksi eräitä pienehköjä saneeraustöitä.

Uudisrakennus- ja saneeraustyöt 1. 1. 1970:

Urakalla:

	m ³	m ³
Konserttitalo	94 000	
Töölön kirjasto	11 200	
Myllypuron sairask. henkilökunnan asunt. ..	9 830	
Nuorten työkotit	3 100	
Tervalammen työlaitoksen hoidokkirakennus	8 200	
Mellunkylän vastaanotto- koti, uusi osa	3 800	
Mellunkylän vastaanotto- koti, vanha osa	1 600	131 730

O m a n a t y ö n ä:

	m ³	m ³
Kaupungintalon saneeraus	54 000	
Kortteli 31 saneeraus	23 520	
Myllypuron sairaskoti	50 950	
Kontulan kansakoulu	18 385	
Mellunmäen kansakoulu ..	15 880	
Kallion kansak. saneeraus	28 725	
Kivelä-Hesperian B- tornitalon muutos	24 900	
Moottoriajoneuvokorjaamo	29 140	
Laakson sair. läntisen potilasrak. san.	26 590	272 090
Yhteensä		403 820

Kalliosuojien sisä rakenne-
työt:

	m ²
Graniittitien kalliosuoja ..	1 500
Liusketien kalliosuoja	1 300
Erottajan kalliosuoja	5 280

KATURAKENNUSOSASTO

Katurakennusosastoon kuuluvat *suunnittelutoimisto* ja *työtoimisto* sekä välittömästi osastopäällikön alaisena yli-insinööri.

Henkilökunnan vahvuus oli 31. 12. 1969: 140 vakinaista viranhaltijaa,

1 tilapäinen viranhaltija,
170 työsopimussuhteessa olevaa kk.-palkkaista toimihenkilöä.

Osaston päällikkönä toimi katurakennuspäällikkö, dipl. ins. Hans Korsbäck.

Työtoimiston päällikkönä toimi I apulaiskaturakennuspäällikkö, dipl. ins. Sepo Hirvonen ja suunnittelutoimiston päällikkönä II apulaiskaturakennuspäällikkö, dipl. ins. Paavo Hyömäki 2. 8. 1969 saakka sekä 1. 11. 1969 lukien dipl. ins. Risto Nurmisalo, joka siihen saakka oli hoitanut yli-insinöörin tehtäviä.

Työntekijät

Osaston työmailla oli työntekijöiden kokonaismäärä 1. 1. 1969 1 866 henkilöä ja 31. 12. 1969 918 henkilöä.

Suunnittelutoimiston tehtäviin kuuluu: suunnitella katurakennusosaston tehtäväksi annetut katujen, teiden, siltojen, viemäreiden, viemärivereden puhdistuslaitosten ja pumppaamojen, urheilukenttien ja -laitteiden rakennus-, korjaus- ja kunnossapitotyöt sekä laatia yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kanssa suunnitelmat asemakaavoitettavien alueiden viemäröimiseksi ja uusien tai uusittaviksi ehdotettujen katujen tasaamiseksi.

Työtoimiston tehtäviin kuuluu: johtaa ja valvoa katurakennusosaston omalla työvoimalla suoritettavia em. rakennus-, korjaus- ja kunnossapitotöitä sekä antaa vastaavia töitä urakoitsijalle ja valvoa niitä. Työtoimisto suorittaa myös johtoverkkoihin liittyviä töitä kaupungin vesilaitokselle ja sähkölaitokselle.

Katurakennustoiminta on jaettu alueellisesti neljään katurakennuspiiriin, joiden kunkin johdossa on piiri-insinööri. Näiden lisäksi muodostavat kadunpäällystystyöt ja viemärityöt kummatkin oman, koko kaupungin alueen käsittävän erityispiirin. Katu- ja viemärityöt on suoritettu pääasiallisesti kaupungin omalla työvoimalla, mutta asfalttipäällystystöitä, siltoja, jätevedenpuhdistamoja ym. on annettu erikoisliikkeiden suoritettavaksi urakalla.

Katurakennusosastolla on tielaboratorio, vesiensuojelulaboratorio sekä mittaus- ja maaperäntutkimusryhmä.

Kuten edellisenäkin vuonna on katurakennusosasto hoitanut yksityistielaisissa tarkoitetun tielautakunnan käsittelemien asioiden valmistelun.

Kokonaisbruttomenoista 104,03 Mmk oli katurakennusosaston välittömiä kustannuksia 93,38 Mmk. Näistä olivat uudisrakennustöiden kustannukset yhteensä 77,96 Mmk sekä korjaus- ja kunnossapitotöiden, puhdistamoiden ja pumppaamoiden käyttökustannukset yhteensä 15,42 Mmk. Kustannusten jako käy ilmi yksityiskohtaisemmin seuraavasta yhdistelmästä:

Uudisrakennustyöt:

	Mmk	Mmk
— kadut	33,94	
— viemärit pumppaamoinen	24,94	
— puhdistamot	18,82	
— urheilulaitokset	0,26	77,96

Korjaus- ja kunnossapitotyöt:

— kadut ja viemärit	4,13	
— liikennemerkkit ja pienet liikennejärjestelyt	2,09	
— katuvalaistus	5,51	
— yleiset vesipostit	0,30	12,03

Käyttö ja hoito:

— puhdistamot ja pumppaamot	3,39	3,39
Yhteensä		93,38

Kadut, tiet ja yleiset paikat

Katujen korjaus-, kunnossapito- ja päällystystyöt:

Päällystettyjen katujen kunnossapitokustannukset olivat yhteensä 1 565 523 mk.

Päällysteiden uusimiskustannukset olivat yhteensä 841 919 mk.

Uudelleenpäällystyksissä ja uusien katujen päällystämisessä ylitettiin ensimmäinen kerta miljoonan neliön raja.

Sorateiden kunnossapitokustannukset olivat yhteensä 532 226 mk.

Pääosa päällystystöistä suoritettiin osaston tilauksien mukaan urakoitsijoiden toimesta.

Eri päällystyslajien jakautuma oli seuraava:

Ajoradat:

— valuasfalttipäällysteet ..	56 700 m ²
— hiekka-asfalttipäällysteet	285 900 „
— asfalttibetonipäällysteet ..	186 200 „
— kantavan kerroksen bitumisorapäällysteet	306 800 „

Jalkakäytävät:

— valuasfalttipäällysteet ..	6 200 „
— asfalttibetonipäällysteet ..	98 200 „

Pihat ja paikoitusalueet:

— asfalttibetonipäällysteet ..	33 800 „
Kanavapäällysteitä	13 200 „
Kivikatuja muutettu asf. päällysteisiksi	14 300 „

Yhteensä 1 001 300 m²

Ajoratojen paikkauksiin käytettiin etupäässä talvi- ja kevätkaudella yhteensä 1 750 tn valuasfalttia ja 160 tn asfalttibetonia.

Omana työnä suoritettiin ajoratojen paikkausta kylmällä bitumiliuosmassalla (Korsal-massa) 1 750 tn (vastaa n. 3 km 7 m:n levyistä katua kokonaan päällystetynä) ja valuasfaltilla 1 392 tn (vastaa n. 2,8 km kokonaan päällystettyä 7 m:n levyistä katua).

Suurimmista päällystystöistä mainittakoon:

Valuasfaltilla:

- Ruoholahden silta
- Mannerheimintien Lapinmäentien risteys
- Hakaniemen silta
- Kulosaaren silta
- Konalantien sillat

Hiekka-asfalttibetonilla:

- Mannerheimintien välillä Lehtikuusen-
tie—Lapinmäentie
- Nuijamiestentie välillä Kivihaantie—
Pirkkolantie
- Huopalahdentie
- Meripellontie

Asfalttibetonilla:

- Paciuksenkatu
- Vuotie

Bitumisoralla:

- Itäväylä välillä Marjaniemen liittymä
—Meripellontie
- sisempi Kehätie välillä Lahdentie—
Myllypuro

Katuvalaistus

Katuvalaistuksen ja sinisen alueen sata-
mavalaistuksen kustannukset olivat yh-
teensä 5 516 788 mk.

Liikennejärjestelyt:

Kaupunginhallituksen ja kaupunkisuun-
nittelulautakunnan määräyksestä tehtiin
lukuisia suurehkoja liikennejärjestelyjä.
Suurimpia näistä olivat:

1. Rautatientorin liikennejärjestelyt
2. Lauttasaaren sillan liikennejärjestelyt
3. Aleksis Kiven- ja Sturenkadun risteyk-
sen liikennejärjestelyt
4. Huopalahdentien liikennejärjestelyt

Wallininkadun silta iltavalaistuksessa.

Wallinsgatans bro i aftonbelysning.

The bridge of Wallininkatu in eveninglight.

Yleiset vesipostit

Yleisten vesipostien, Kauppatorin ym. suihkukaivojen vedenkulutuksen, hoidon ja kunnossapidon kustannukset olivat yhteensä 308 834 mk.

Uudet kadut, liikenneväylät ja tiet

Uusien katujen, liikenneväylien ja teiden sekä niihin laskettavien muiden töiden kustannukset olivat yhteensä 33 943 273 mk, josta työllisyystöiden osuus oli 380 542 mk.

Uusia katuja rakennettiin seuraavat neliömetrimäärät:

Ajorataa	350 401 m ²
Polkupyörätietä	4 766 „
Jalkakäytävää	86 268 „
Yhteensä 441 435 m ²	

Kertomusvuonna rakennettujen katujen ja katuosuksien yhteispituus oli 47 629 m.

Kadunrakentamistöistä valtaosa on suoritettu esikaupunkialueilla, joissa asemakaavoitettujen alueiden teiden rakentamista kaduiksi on jatkettu ja kokonaan uusia liikenneväyliä rakennettu.

Huomattavimmista kadunrakennustöistä mainittakoon Mikkolantien (pituus 1 814 m, pinta-ala 3 908 m²), Konalantien (pituus 2 220 m, pinta-ala 10 050 m²), Klaukkalantien (pituus 628 m, pinta-ala 6 174 m²), Kehätien (pinta-ala 12 000 m²), Tattariharjunkadun (pituus 1 460 m, pinta-ala 18 500 m²), Jakomäen katujen (pituus 1 765 m, pinta-ala 19 799 m²), Itäväylän välillä Marjaniemen risteys—Kuusistonlinnantien jatke; molemmat ajoradat (pituus 1 120 m, pinta-ala 26 100 m²), Mellunmäentien (pituus 235 m, pinta-ala 2 560 m²) ja Reiherintien (pituus 890 m, pinta-ala 13 590 m²) rakentaminen.

Liikennemerkki- ja ajoratamerkintä- sekä suojakaidetöitä tehtiin seuraavasti:

Kaistaviivoja maalattu	176 718 jm
Kaistaviivoja tehty massasta ..	7 696 „
Paikoitusviivoja maalattu ..	41 576 „
Reunaviivoja maalattu	44 925 „
Reunaviivoja tehty massasta ..	1 361 „
Suojateitä maalattu	31 459 „
Seeprasuojateitä maalattu ..	6 276 m ²
Seeprasuojat. tehty massasta ..	14 754 „
Ajoratanuolia tehty massasta ..	19 kpl
Linja-autopysäkkejä maalattu ..	811 „
Uutta suojakaidetta tehty ..	646 jm
Suojakaiteita korjattu	2 037 „
Suojakaiteita maalattu	6 967 „
Uusia liikennemerkkejä	
asennettu	1 201 kpl
Liikennemerkkejä uusittu ..	4 796 „
Liikennemerkkejä oikaistu ..	11 053 „
Tankoja uusittu	1 473 „
Liikennemerkkejä poistettu ..	187 „
Liikennemerkkitankeja	
maalattu	1 898 „
Liikennemerkkejä pesty ja	
puhdistettu	5 366 „
Maalia käytettiin kaikkiaan	14 892 kg

Edellämainittujen töiden kustannukset nousivat yhteensä 2 093 804 markkaan, josta liikenteen järjestelyihin varattua määrärahaa käytettiin 1 429 579 markkaa ja kunnossapitomäärärahasta liikenne- ja kaistamerkkeihin varattua määrärahaa 664 225 markkaa.

Toiminta

Osaston toiminnan taloudellinen tulos v. 1969 käy ilmi seuraavasta talousarviossa olevien menojen ja tulojen sekä kirjanpidon osoittamien todellisten menojen ja tulojen välillä tehdystä vertailusta:

Menot:

	Määrärahaa kaikkiaan Mmk	Menot Mmk	Siirto seur. v:lle Mmk	Säästö Mmk
Varsinaisten menojen osalta	27,32	25,70	1,34	0,34
Pääomamenojen osalta	116,67	73,42	43,22	0,01
Yhteensä	143,99	99,12	44,56	0,35
Käyttövaroista myönnetty	0,45	0,13	0,31	0,01
Työllisyysmäärärahoista myönnetty	5,59	4,78	0,81	—

Tulot:

Talousarvioon merkitty Mmk	Todelliset tulot Mmk	Ylijäämä Mmk
4,13	4,12	—

Vuoden 1969 aikana rakennetut kadut

Työpiiri	Rakennetun kadun tai kadun- osan pituus m	Rakennettu katuala, m²			
		Ajorata	Pyörätie	Jalka- käytävä	Yhteensä
Keskustapiiri	8 574	52 012	513	17 079	69 604
Oulunkylän piiri	9 841	23 888	1 575	16 901	42 364
Malmin piiri	12 147	89 233	—	20 715	109 948
» aluerakentajat	2 753	29 033	—	5 269	34 302
» TVL	2 700	22 200	—	—	22 200
Herttoniemen piiri	10 970	129 775	2 678	23 563	156 016
» aluerakentajat	369	4 260	—	1 993	6 253
Kunnossapitopiiri	275	—	—	748	748
Yhteensä	47 629	350 401	4 766	86 268	441 435

Katujen, teiden ja yleisten paikkojen
pituus ja pinta-ala vv. 1878—1969:

Vuosi	Pituus (m)	Pinta-ala (m ²)
1878	27 748	538 615
1880	32 390	602 121
1890	43 260	866 554
1900	50 502	994 592
1910	85 186	1 764 644
1920	114 712	2 219 715
1930	168 447	2 706 698
1940	216 539	3 368 960
1945	229 471	3 474 332
1950	283 840	3 797 176
1955	333 057	4 142 820
1956	343 402	4 242 549
1957	353 303	4 369 962
1958	371 189	4 589 317
1959	379 196	4 692 844
1960	399 005	4 932 020
1961	420 917	5 186 570
1962	441 020	5 420 133
1963	474 351	5 773 757
1964	509 331	6 162 214
1965	542 802	6 568 803
1966	577 175	6 896 331
1967	611 813	7 233 613
1968	644 867	7 636 177
1969	692 496	8 077 612

Viemäreiden pituus vv. 1888—1969

Vuosi	Pituus (m)
1888	26 880
1890	32 180
1900	38 854
1910	69 271
1920	93 331
1930	121 877
1940	185 746
1945	201 563
1950	248 588
1955	278 906
1956	282 795
1957	296 174
1958	321 496
1959	352 730
1960	373 817
1961	399 139
1962	427 220
1963	472 966
1964	522 935
1965	573 960
1966	650 093
1967	715 921
1968	812 878
1969	877 063

Ylläoleviin lukuihin eivät sisälly sata-
malaitoksen satamarakennusosaston ra-
kentamat kadut ja tiet.

Sillat

V. 1969 valmistui Vallininkadun silta Helsinginkadun yli, Konalantien silta, Laatokartanontien silta Kehätien yli ja jalankulkusilta Laajasalontien yli Kirkkosalmentien kohdalla.

Mittaus- ja tutkimustyöt

Mittaus- ja maaperätutkimusten kustannukset olivat 527 567 mk.

Tielaboratorio

Tielaboratorion tutkimukset kohdistuivat pääasiassa kestopäällystystöiden valvontaan sekä kiviaines- ja viemäriputkitutkimuksiin. Yhteensä tutkittiin 1 427 eri näytettä, joista tehtiin kaikkiaan 5 332 analyysiä ja määräystä.

Viemärit

Korjaus, kunnossapito ja uusiminen

Viemärien korjaus- ja kunnossapitokustannukset olivat yhteensä 998 593 mk.

Vuonna 1969 uusittiin vanhoja viemärijohtoja 3 372 jm ($\varnothing$ 225—1 200 mm) sekä rakennettiin tai kunnostettiin uusimistöiden yhteydessä 35 kpl tarkastus- ja sadevesikaivoja. Kyseisten uusimistöiden kustannukset olivat yht. 1 209 956 mk.

Uudet viemärit

Uusien viemäreiden rakentamiskustannukset olivat yhteensä 24 347 476 mk, josta työllisyystöiden osuus oli 4 402 075 mk.

Kertomusvuonna rakennettujen uusien viemäreiden yhteispituus oli 64 185 m, josta katurakennusosaston rakentamaa 61 388 m ja aluerakentajien rakentamaa 885 m. Viemäreistä oli valurautaputkea 322 m ja tunnelia 1 590 m.

Jäteveden puhdistamot ja pumppaamot

Rakennustyöt

Vuoden 1969 aikana käytettiin puhdistamoiden ja niiden poistojärjestelyjen rakentamiseen 18 824 365 mk, pumppaamoiden rakentamiseen 593 045 mk sekä ruoppausten suorittamiseen 552 912 mk.

Vuoden lopussa saatiin pääosiltaan valmiiksi Kyläsaaren puhdistamon rakennustyöt sekä Viikin puhdistamon laajennuksen rakennustyöt vesiaseman osalta. Pumppaamoista on vuoden aikana valmistunut Vartiokylänlahden pumppaamo. Vuoden lopussa olivat vähäisiä viimeistelytyötä vaille valmiina myös Vuosaaren puhdistamon poistotunneli ja -putki.

Edellä mainittujen lisäksi ovat vuoden 1969 aikana olleet käynnissä Vuosaaren puhdistamon sekä Siltavuoren, Näkinkujan, Lauttasaarensillan ja Malmin pumppaamoiden rakennustyöt. Lisäksi on Herttoniemen puhdistamon entisten purkalueiden, Porolahden ja Loppilahden ruoppauksia jatkettu. Vuoden lopulla on aloitettu Talin puhdistamolla fosforiravinneiden kemiallisen poiston laitosmittakavaiseen kokeiluun liittyvät muutostyöt, jotka ovat rakennustyönä vähäiset, mutta puhdistusmenetelmän kehittämisen kannalta merkityksellisiä.

Käyttö

Vuoden 1969 päättyessä oli käytössä 28 erillistä jäteveden pumppaamoa, 8 biologista keskuspuhdistamoa sekä Vuosaaren lammikkopuhdistamo.

Puhdistamoiden käyttökustannukset olivat ilman laboratorion kustannuksia ja kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkoja 2 268 760 mk. Pumppaamoiden käyttomenot olivat 545 224 mk. Puhdistamoiden toiminnasta on esitetty tietoja oheisessa taulukossa.

Jätevesiä koskeva yhteistoiminta muiden kuntien kanssa

Voimassa olevan sopimuksen mukaisesti Helsingin maalaiskunta maksoi kaupungille sekä maalaiskunnan että Keravan kauppalan osuutena Suutarilan ja Pukinmäen pumppaamoiden sekä Viikin puhdistamon käyttökustannuksista 137 085 mk.

Vuosaaren puhdistamon ja poistojohdon rakentamiskustannuksista on maalaiskunnan osuus ollut kertomusvuonna 1 901 567 mk ja Vartiokylänlahden pumppaamon kustannuksista 151 663 mk. Viikin puhdistamon laajennuksen rakennuskustannuksista maalaiskunta on kertomusvuonna maksanut 620 000 mk.

Espoon kaupala on sopimuksen mukaisesti osallistunut yhteisen merentutkimuksen kustannuksiin 118 517 mk:lla.

Kaupunki on osallistunut Helsingin Seutukaavaliiton ja viiden kunnan toimesta yhteisesti teetettävään selvitykseen Tuusulanjoen ja Keravanjoen vesistöalueiden jätevesien johtamisesta ja käsittelystä. Kaupungin osuus tämän selvityksen kustannuksista vuonna 1969 oli 9 815 mk.

Vesiensuojelulaboratorio

Katurakennusosaston vesiensuojelulaboratorion kustannukset olivat ilman vakinaisen henkilökunnan palkkoja ja pääomamenoja 585 852 mk. Laboratorion henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden lopussa 53, josta varsinaisen tutkimushenkilökunnan osuus oli 42. Lisäksi on käytetty ulkopuolisia asiantuntijoita.

Menetelmätutkimuksien osalta on jatkettu kasvinravinteiden poistotutkimusta, jonka osalta vuoden lopussa päätettiin toteuttaa koko Talin puhdistamossa fosfo-

rin poisto rinnakkaissaostuksena ferrosulfaattia saostuskemikaalina käyttäen. Lietteenkäsittely ja -käyttötutkimusta on yleisten töiden lautakunnan lietejaoston työhön liittyvänä entisestään tehostettu.

Merentutkimusta on jatkettu biologisten, kemiallisten ja fysikaalisten tutkimusten muodossa edelleen laajana. Uutena tutkimuksena aloitettiin vuoden aikana kalataloudellinen perusselvitys, jossa pääosan ovat muodostaneet koekalastukset sekä yleiset saalistiedustelut.

Puhdistamoiden käyttötutkimuksia on edelleen kehitetty. Puhdistamoiden toimintaa on pyritty tehostamaan yhteistyössä puhdistamoiden käyttöhenkilökunnan kanssa.

Palokaivot

Palokaivojen ja altaiden kunnossapitokustannukset olivat yhteensä 15 000 mk.

Uudet urheilulaitokset

Urheilulaitosten rakentamiskustannukset katurak.osaston osalta olivat yhteensä 260 000 mk.

Työllisyystyöt

Työllisyystöihin käytettiin vuoden aikana yhteensä 4 782 618 mk.

Laskutustyöt

Katurakennusosasto on suorittanut vuoden aikana korvausta vastaan tilaustöitä kaupungin muille laitoksille ja osastoille, Helsingin Puhelinyhdistykselle sekä yksityisille, veloittaen asianomaisia yhteensä 9 103 808 mk.

31. Rakennusvirasto

Puhdistamoiden toiminta 1969.

Verksamheten vid reningsanläggningarna 1969.

Activities of the purification plants in 1969.

Puhdistamo Reningsanläggning Purification plant	Tali	Rajasaari Råholmen	Lautta- saari Drumsö	Munkki- saari Munk- holmen	Viikki Vik	Hertto- niemi Hertonäs	Laajasalo Degerö
1. Kokonaisvesimäärä Total vattenmängd Total volume of water	11 551	9 496	1 820	7 926	15 791	11 324	769
2. Biologisesti puhdistettu (1000 m ³) Biologiskt renat (1000 m ³) Biologically purified (1000 m ³)	7 901	8 346	1 211	4 863	4 106	10 167	738
(% kokonaisvesimäärästä) (% av hela vattenmängden) (% of total water)	(69,2)	(87,9)	(66,5)	(61,3)	(26,0)	(90,5)	(96,0)
3. Vain mekaanisesti puhdistettu (1000 m ³) Endast mekaniskt renat (1000 m ³) Only mechanically purified (1000 m ³)	3 511	1 151	588	3 064	0	1 058	31
(% kokonaisvesimäärästä) (% av hela vattenmängden) (% of total water)	(30,8)	(12,1)	(32,3)	(38,7)	(0)	(9,4)	(4,0)
4. Puhdistamatta mereen (1000 m ³) Orenat i havet (1000 m ³) Emptied unpurified into the sea (1000 m ³)	0	0	21	0	11 685	8	0
(% kokonaisvesimäärästä) (% av hela vattenmängden) (% of total water)	(0)	(0)	(1,2)	(0)	(74,0)	(0,1)	(0)
5. Jäteveden BHK ₇ -arvot (mg/l) Avfallsvattnets BST ₇ -värden B.O.D. ₇ values (mg/l) of waste water — mekaanisesti puhdistettu — mekaniskt renat — mechanically purified	392	340	455	544	305	321	310
— biologisesti puhdistettu — biologiskt renat — biologically purified	195	159	174	306	125	159	97
— biologisesti puhdistettu — biologiskt renat — biologically purified	19	29	44	16	11	16	10
6. Puhdistamon poistama BHK ₇ -määrä (ton) Kvantitet BST ₇ (ton) som avskilts i reningsanläggningen B.O.D. ₇ quantity (tons) removed by the purification plant	3 692	2 804	661	3 269	902	3 304	228
7. Mereen laskettu BHK ₇ -määrä (ton) Kvantitet BST ₇ (ton) som utsläppts i havet							
B.O.D. ₇ quantity (tons) emptied into sea	835	425	167	1 016	3 609	331	10
8. Puhdistamon kokonaispuhdistusteho BHK ₇ :n suhteen (%) Anläggningens totala reningseffekt med avseende på BST ₇ (%) Total purification capacity of puri- fication plant with respect to B.O.D. ₇ (%)	8,2	8,7	80	76	20	91	96

PUHTAANAPITO-OSASTO

Osaston toiminta jakaantuu:

Kiinteistöpuhtaanapitoon

Kiinteistöjätteiden kuljetus, jätteiden käsittely ja hävittäminen, kaupungin yleisten mukavuuslaitosten hoito- ja kunnossapito, veden kuljetus yksityistalouksille.

Katupuhtaanapitoon

Katujen, teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden kesä- ja talvipuhtaanapito, lumenkaatopaikkojen perustaminen ja hoito, hiekoitushiekkavarastojen hoito.

Henkilökunnan vahvuus 31. 12. 1969 (v. -68):

24 (24) vakinaista viranhaltijaa

5 (5) tilapäistä viranhaltijaa

51 (47) työsopimussuhteessa olevaa kk.-palkkaista toimihenkilöä.

Osaston päällikkönä toimi puhtaanapitopäällikkö Heikki Saarento.

Puhtaanapito-osaston henkilökunnan määrä v. 1969 eri viikkoina

Personalens storlek vid renhållningsavdelningen under de olika veckorna år 1969

Member of people employed by the Public Cleansing Department in various weeks during 1969

Viikko Vecka Week	Henkilökunta Antalet personer Workers	Viikko Vecka Week	Henkilökunta Antalet personer Workers	Viikko Vecka Week	Henkilökunta Antalet personer Workers	Viikko Vecka Week	Henkilökunta Antalet personer Workers
2	1 282	16	908	30	734	44	793
4	1 295	18	802	32	734	46	992
6	1 389	20	772	34	728	48	1 036
8	1 373	22	757	36	725	50	1 113
10	1 340	24	724	38	714	52	1 237
12	1 206	26	730	40	715		
14	1 083	28	730	42	757		

Luvuissa on mukana myös työllisyystöissä olleet viikkoon 24 asti (m.l.), joi-

den lukumäärä suurimmillaan oli 172 henkilöä.

Puhtaanapito-osaston käytössä oli v. 1969 (v. -68) kaupungin omistamia mootoriajoneuvoja ja tärkeimpiä työkoneita seuraavat määrät:

kuorma-autoja	85 (72)
pakettiautoja	27 (27)
kasteluautoja	3 (3)
lakaisukoneita, isoja	12 (10)
lakaisukoneita, pieniä	2 (2)
tiehöyliä	18 (20)
traktoreita, kumipyörä	117 (118)
erikoislumenkuormaajia	1 (1)
kaivontyhj. autoja	2 (3)
hiekanlevittimiä autoihin	45 (43)

Kiinteistöpuhtaanapito

Jätteenkuljetusasioitten hoito on keskitetty Hämeentie 90:ssä sijaitsevaan työnjohtokeskukseen. Työ tapahtuu kaksivuorotyönä kummankin vuoron hoitaessa tavallaan omaa alueellista piiriään kaupungissa. Käymälälannan ja talousveden kuljetukset hoitaa eri piiri, joka vastaa myös hajoitus- ja sadevesikaivojen tyhjennyksestä ja yleisten käymälöiden hoidosta ja kunnossapidosta. Tuhkan kuljetus hoidetaan kokonaan yksityistä kalustoa käyttäen, mutta työnjohtoa ja työjärjestelyä varten on osastolla oma työnjohtopiirinsä.

Eri jätteenhävityspaikkoihin tuotu jätemäärä (m³) v. 1969

Mängden av avfall som förts olika avfallsföreningsplatser (m³) år 1969

Volume of refuse (m³) taken to the various disposal points in 1969

Paikka Plats Place	Omat autot Med egna bilar Plants lorries	Vieraat autot Med andras bilar Outside lorries	Yhteensä Sammanlagt Total
Kyläsaari Byholmen Kyiasaari	342 410	291 000	633 410
Iso-Huopalahti Stor-Hoplax Iso-Huopalahti	110 950	1 718 900	1 829 850
Vuosaari Nordsjö Vuosaari	19 360	369 340	388 700
Maantäyttöpaikat Jordfyllningsplatser Landfillplaces	20 500	—	20 500
Yhteensä Sammanlagt Total	493 220	2 379 240	2 872 460

Jätteenkuljetus on kokonaisuudessaan tilausliikennettä laskutuksen tapahtuessa kaupungin tietojenkäsittelykeskusta hyväksi käyttäen.

Jätteiden kaatopaikkoja oli osaston toimesta järjestetty Iso-Huopalahteen ja Vuosaareen. Kaatopaikat hoidetaan täydellisesti ns. valvotun kaatopaikan työmenetelmällä. Työ on kokonaan koneellistettu, laahauskaivukoneen ja puskutraktorin ollessa päätyövälineinä. Jätteet on päivittäin peitetty ja syntynyt niitty on välittömästi kalkittu ja kylvetty kesällä nurmeksi.

Kyläsaaren jätteenpolttolaitos oli toiminnassa kahdeksannen täyden toimintavuotensa ja pystyi polttamaan noin 22 % hävitettävästä polttokelpoisesta jätemäärästä. Kertomusvuonna laajennettiin polt-

tolaitoksen höyrykattilat, jolloin niiden teho nousi n. kaksinkertaiseksi. Tuotannon nousun hyväksi käyttöä varten tilattiin laitokseen tsekkiläinen 3.5 MW turbogeneraattorilaitos ja lämmönsiirtimet loppulämmön myymiseksi sähkölaitoksen vesikaukolämpöverkkoon. Samalla tehtiin päätös laitoksen laajentamisesta myös jätevarastopuolella. Varsinaisiin laajennustöihin päästään käsiksi vasta v. 1970 puolella.

Kiinteistöjätteiden ja käymälälannan kuljetuksessa oli 50 osaston omaa ja vakinaisemmin 5 yksityisautoa. Vuoden aikana hankittiin lisää jätteenkuljetusautoja, joissa astiantyhjennys on koneellistettu. Asiakaskato on edelleen jatkunut suurten kiinteistöjen kohdalla, mutta tilalle on tullut lukuisa joukko pienikiinteistöjä, joissa sovelletaan jätesäkkijärjestelmää.

Osaston toimesta kuljetetut jätemäärät (m³) v. 1969

Mängd av på avdelningens försorg transporterat avfall (m³) år 1969

Volume of refuse (m³) transported by the department in 1969

Jätteiden laatu Avfallens art Type of refuse	Viety kaatopaikoille Till avstjäpningsplatserna Taken to dumps	Viety jätteenpolttolaitokseen Till anläggningen för avfallsbränning Taken to incinerator plant	Yhteensä Sammanlagt Total
Talous-, asuma- ja teollisuusjätettä Hushålls-, bostads- o. industriavfall	130 310	342 410	472 720
Tuhkaa Aska	33 280	—	33 280
Makkilantaa Latringödsel	4 692	500	5 192
Human manure			
Hajotuskaivosakkaa Sedimenteringsslam	29 780	—	29 780
Cesspool sludge			
Yhteensä Sammanlagt	198 062	342 910	540 972
Total			

Osaston toimesta korjattiin pois ja hävitettiin 2 139 eläinraatoa.

Ruoka- ja talousvettä kuljetettiin eri puolille kaupungin esikaupunkialueilla sijaitseville yksityistalouksille ja vedenjake-lupaikoille yhteensä 32 056 m³.

Erilaista jätettä noudettiin seuraavista kiinteistömääristä

Kaupungin omistamia kiinteistöjä:

kiinteistöt	659
rakennustyömaat	115

Muiden kuin kaupungin omistamia kiinteistöjä:

kiinteistöt	8 896
rakennustyömaat	172

Kaupungin yleisiä

käymälöitä	17
------------------	----

Kaupungin yleisiä veden-

heittopaikkoja	30
----------------------	----

Sadevesikaivoja

tyhjennettiin	438
---------------------	-----

Hajotuskaivojen tyhjennys

suoritettiin	1 336 talossa
--------------------	---------------

Makkiastoiden tyhjennys

suoritettiin	1 448 „
--------------------	---------

Katupuhtaanapito

Rakennusjärjestyksen muutoksella, jonka sisäasiainministeriö vahvisti 23. 7. 1969, kaupunki otti tehdäkseen yleisin varoin kaikkien katujen ajoratojen aurauksen muun puhtaanapidon jäädessä edelleen tontinomistajien tehtäväksi. Muutos mahdollisti töiden uudelleen järjestelyn siten, että kolme työkonepiiriä 2-vuorotyötä tehden hoitaa I lk:n katujen ja eräitten muitten tärkeitten liikenneväylien ajoratojen aurauksen, höyläyksen ja hiekoituksen 15 katupiirin hoitaessa syrjäiset kadut, kaikki jalkakäytävät sekä satamat.

Lumenkaatopaikkojen hoito on edelleen omana piirinään.

Hiekoitushiekka oli varastoitu neljään kallioon louhittuun hiekkasiloon, nimittäin Alppilassa, Taivaskalliossa, Herttoniemessä ja Pajamäessä. Lisäksi oli kaksi avovarastoa eri puolilla kaupunkia. Uusi kallionsisäinen hiekkavarasto on tekeillä Munkkisaareen.

Työkoneiden käytön tehostamiseksi on entistä suurempi osa koneista keskitetty työkonepiireihin, joiden koneet tekevät työtä pääväylien hoidon lisäksi alueellisesta piirijaosta välittämättä tilausten mukaan. Lakaisukoneet on keskitetty kokonaan työkonepiireihin, joiden työt on järjestetty kaksivuorotyön puitteisiin myös kesäaikana.

Ajoratojen auraussopimuksia kiinteistöjen kanssa oli kertomusvuoden alkaessa 5 544. Rakennusjärjestyksen muutos teki auraussopimukset tarpeettomiksi. Tilaustyötä tehtiin siten yksityisillä katuosuuksilla vain jalkakäytävällä.

Kesäpuhtaanapitosopimuksia oli 76 kiinteistön kanssa.

Edellisten lisäksi hoidettiin 258 kaupungin ja 273 valtion, seurakuntien ja vieraiden valtioiden lähetystöjen kiinteistön katuosuuksien puhtaanapito kautta vuoden.

Rakennusjärjestyksen perusteella puhtaanapito-osasto hoitaa ns. Eiran ja Kaivopuiston kaupunginosien katupuhtaanapidon kokonaan ympäri vuoden laskutyönä siten, että kokonaiskustannukset jaetaan

tasaa kaupungin ja tontinomistajien kesken kunkin hallitseman tontin tai vastaavan maa-alueen pinta-alojen suhteessa. Rakennusjärjestyksen muutos tuli koskemaan myös tämän alueen ajoratoja.

Puhtaanapito-osaston aurattavasta tiepituudesta on valmiita katuja n. 700 km, keskeneräisiä katurakennustyömaita 122 km ja tiehoitokuntien yksityisteitä 132 km.

Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 21. Lumenkaatopaikkoina on entistä enemmän pyritty käyttämään jätevedenpuhdistamojen purkujohdon suualueita, jotta lumi on saatu sulaan veteen ilman kasan muodostusta.

Katujen lakaisujätteitä kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 93 460 m³. Luvussa ovat mukana myös yleisiltä rannoilta puhtaanapitoveneellä kerätyt rantaroskat. Töiden rationalisoimiseksi katuroskia on kuljetettu kiinteistöjätteen erikoisautoilla mm. toreilta ja satamista, joihin on sijoitettu tarvittava määrä vaihtolavoja. Näin kuljetettujen jätteiden määrä oli n. 54 060 m³.

Menot ja tulot v. 1969

Menot:

	mk
Varsinaiset palkkamenot	571 822
Muut palkkamenot	11 755
Sosiaalimaksut	122 045
Huoneistomenot	421 212
Kalusto	65 410
Tarverahat	196 906
Katujen, teiden, yl. paikkojen ja satama- ym. alueiden puhtaanapito	14 081 457
Jätt. kulj. ja muu tilaus- liikenteen harjoittaminen ..	4 197 939
Yl. mukavuuslaitosten hoito ja kunnossapito	453 109
Jätt. käsittelypaikkojen hoito ja kunnossapito	1 609 179
Vuokrat maa-alueista ja rakennuksista	39 063
Pääomakustannukset	1 212 693
Työllisyystyöt	489 672
Yhteensä	23 472 262

Tulot:

	mk
Sop.muk. katu- ja satama- puhtaanapito	4 070 633
Jätt. kulj. ja muu tilaus- liikenteen harjoittaminen ..	3 782 343
Yleiset käymälät	58 988
Lämmön, höyryn, veden, jätteen ja sähkön myynti	416 413
Muut tulot	445 101
Yhteensä	8 773 478

Lumenkaatopaikkojen toiminnan vertailutilasto talvikaudelta 1968—1969.

Jämförande statistik över verksamheten vid snöstjälpningsplatserna vintern 1968—1969.

Comparison table for snow-dumping ground activities, winter 1968—1969.

Lumen vastaanottoaikka Mottagningsplats av snö Snow-dumping ground		Lumimäärät Snömängd Snow quantity			Kustannukset Kostnader Costs						Työn- tekijäi- den määrä Antal arbetare No. of workers
Sijainti Plats Position	Huom. Anm. Com- ment	Kuor- ma luku Antal lass No. of loads	m ³	Krm/vrk	Palkat Löner Wages mk	Koneet Maskiner Machines mk	Hinaaja Bog- serare Tug mk	Pinta- v.k. ruots. puuttuu	Yh- teensä Sam- manl. Total mk	p/ m ³	
Tilkka											
Tilkka	×	1 357	12 213	84	12 584	273			12 857	105	4
Toukola											
Majstad	○	149 116	1 342 044	5 357	21 662	65 956			87 618	7	4
Kyläsaari											
Byholmen	○	7 000	63 000		9 410	747			16 880	27	3
Rajasaari	+	46 630	419 670	2 138	48 609	2 814			51 424	12	8
Råholmen											
Hernesaari											
Ärtholmen	○	76 319	686 871	2 960	26 726	27 868	4 840		59 434	9	8
Lauttasaari											
Drumsö	×	21 377	191 993	610	15 192	2 849	1 485		19 526	10	2
Etelä-Kaarela											
Södra Kårböle	○	1 500	13 500		266	1 065			1 331	10	—
Herttoniemi, Öljs.											
Hertonäs, Öljehamn	×	8 500	76 500	273	14 977	12 098			27 076	35	2
Katajanokka											
Skatudden	×	15 550	139 950	690	12 828	2 396	16 170		31 394	23	2
Puotila											
Botby	○	1 000	9 000		321	632			953	11	—
Myllypuro											
Kvarnbacken	○	800	7 200		277	936			1 213	17	—
Ala-Malmi, Pukim.											
Nedre Malm, Bocksb.	+	8 780	79 020	367	21 238	728			21 966	28	6
Iso-Huopalahti											
Stora Hoplaixviken	+	3 000	27 000		10 056					37	2
Hakaniemenranta											
Hagnässtrand	○	57 347	516 123	3 750	18 182	4 810	23 925	1 178	48 095	9	4
Siltavuorenranta											
Brobergsstrand ...	○	19 024	171 216	999	16 593	5 234	16 225	785	38 838	23	4
Jätkäsaari											
Busholmen	○	50 176	451 584	1 570	29 411	42 760	2 750		74 922	17	6
Tali											
Tali	○	12 605	113 445	443	10 960	2 356			13 316	12	2
Pikku-Huopalahti											
Lilla Hoplaixviken...	○	17 398	160 582	1 050	7 088	28 279			35 367	22	1
Herttoniemi, Hypp.m.											
Hertonäs, Hoppb....	○	11 500	103 500		287	4 584			4 872	5	—
Maununneva											
Magnuskärr	+	5 500	49 500	243	11 808	7 953			19 761	40	2
Oulunkylä											
Äggelby	+	9 614	86 526	410	24 870	10 892			35 762	41	6
Keskiarvo 13 p/m ³											
Medeltal											
Average		524 093	4 720 437	20 944	313 354	225 233	65 395	1 963	602 162	00	66

× = vastaanotto klo 7—16 — mottagning klockan 7—16 — received at 7 a.m.-16 p.m.

+ = vastaanotto klo 6—22 — mottagning klockan 6—22 — received at 16 a.m.-22 p.m.

○ = vastaanotto ympäri vuorokauden — mottagning dygnet runt — round the clock

PUISTO-OSASTO

Puisto-osasto huolehtii kaupungin yleisten puistojen suunnittelusta ja rakentamisesta sekä kasvihuoneiden, taimiston, leikkikenttien ja yleisten puistojen kunnossapidosta. Sen toimesta hoidetaan talvella luistinratoja sekä kesällä kahluu- ja koristelammikoita.

Osasto hoitaa myös kaupungin eri laitojen ja virastojen hallinnassa olevien tonttien puistoja sekä niitä valtion, seurakuntain ja yksityisten kiinteistöjen istutuksia, jotka kaupunki on ottanut hoitaakseen. Puisto-osasto suorittaa myös tilaustöitä kaupungin toisille laitoksille ja virastoille.

Henkilökunnan vahvuus 31. 12. 1969 (v. -68):

15 (15) vakinaista viranhaltijaa,

1 (1) tilapäinen viranhaltija,

20 (22) työsuhteen suhteessa olevaa kk.-palkkaista toimihenkilöä.

Osaston päällikkönä toimi kaupunginpuutarhuri *Jonne Törmä* ja vs. apulaiskaupunginpuutarhurina *Pekka Jyränkö*.

Työntekijät

Työntekijöiden lukumäärä vaihteli töiden kausiluonteisuudesta johtuen huomattavasti vuodenajoittain. Se oli pienimmillään tammikuussa, 224 työntekijää, ja suurimmillaan kesäkuun ja heinäkuun vaihteessa, 771 työntekijää.

Puistosuunnitelmat

Suunnittelutoimistossa laadittiin 69 puisto- ja puutarhasuunnitelmaa, joista muiden laitosten ja rakennusviraston eri osastojen tilauksesta 15 kpl. Muita piirustuksia laadittiin 21 kpl.

Leikkikentät

Leikkikenttiä rakennettiin Hernesaareessa, Jakomäessä, Lehtisaareessa, Marjaniemessä ja Vuosaaressa. Kalliossa valmistui II-linjan leikkikentälle kahluuallas, alataan 204 m².

Puistot

Puistojen kunnossapitoa varten oli kaupunki jaettu kesän aikana viiteentoista ja talvella kahteentoista kunnossapitopiiriin.

Kunnossapitokohteita oli vuoden lopussa seuraavasti:

	Kohteiden luku	ha
Yleisiä puistoja	461	487
Eräitten kaupungin laitosten puistoja	149	94
Sopimusten perusteella hoidettavia puistoja	22	9
Yht.	632	588

Luistinradat ja kelkkamäet

Talvella kunnostettiin ja hoidettiin 36 luistinrataa ja 67 kelkkamäkeä. Luistinratojen yhteinen pinta-ala oli n. 55 000 m². 16 luistinrataa oli valaistu iltaisin.

Heinänsiementä käytettiin n. 12 000 kg. Ryhmäruusuja istutettiin 10 750 kpl sekä erilaisia yksivuotisia koristekasveja n. 91 000 kpl ja sipulikasveja kukki puistoissa 39 300 kpl.

*Lasten riemua
Lauttasaaren kelk-
kamäessä.*

*Barnens glädje i
Drumsö kälk-
backe.*

*The joy of child-
ren in the sleigh-
ing hill of Lautta-
saari.*

Vesijohdot

Uusia vesijohtoja asennettiin seuraaviin puistoihin:

Arboretum, Hesperianpuisto, Kaivopuisto ja Ruukinlahti. Näistä oli 34,5 m talvijohtoa ja 636 m kesävesijohtoa.

Suoja-aidat

Panssariverkkoaitoja rakennettiin leikkikenttien suojaksi seuraavasti:

	jm	mk
Gert Skytten puisto	135	5 400
Harjutori	26	1 170
Kaarelan puisto	35	1 925
Kaisaniemi	20	760
Lumikintien puisto	87	3 915
Pääskylänrinne	66	2 970
Värjärintien kenttä	29	2 088
Yht.	398	18 228

Työllisyystyöt

Työllisyystöinä suoritettiin pääasiassa puistokäytävien rakentamista seuraavissa kohteissa:

	m ²
Konala	3 550
Laaajasalo	1 505
Lauttasaari	1 890
Maunula	2 135
Metsälä	130
Pasila	2 190
Puotinharju	2 020
Vuosaari	2 750
Yht.	16 170

Kaikkiaan käytettiin työllisyystöihin vuoden aikana 1 161 954 mk.

Laskutustyöt

Puisto-osasto suoritti erilaisia puistonhoito- ja rakennustöitä eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille seuraavan laskutuksen mukaan:

	mk
Rakennusviraston eri osastot	620 048
Kiinteistöviraston eri osastot	162 248
Sairaalavirasto	44 870
Huolto- ja lastensuojeluvirasto	71 379
Kansakoulut ja kirjastot	97 018
Urheilu- ja ulkoiluvirasto	178 321
Satamalaitos	737
Liikelaitokset	4 885
Palolaitos	1 217
Yksityiset	25 952
Yht.	1 205 956

Määrärahojen käyttö**Varsinaiset menot**

	mk
Varsinaiset palkkamenot	557 981
Muut palkkamenot	2 855
Sosiaalimaksut	119 091
Huoneistomenot	109 474
Puisto- ja puutarhakalusto	173 007
Tarverahat	53 449
Puistojen ja istutusten kunnossapito	3 196 897
Pienet kelkkamäet ja luistinsadat	184 959
Kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten lämpö-, valaistus- ja puhtaanapitokustannukset	56 902
Istutusten ja kasvihuoneiden vedenkulutus	149 790
Talvipuutarha	19 727
Taimisto	84 995
Puistojen vartiointi	219 753
Mullan valmistus ja lannan hankinta	69 998
Satunnaiset istutukset ja koristelu	9 681
Tuholaisten torjunta	14 847
Metsien ja puistorantojen puhdistus	44 699

31. Rakennusvirasto

Suoja-aidat	44 581
Pääomakustannukset	73 968
Yhteensä	5 186 653

Uusien puistojen ja leikkikenttien rakentamiseen käytettiin:

	mk
Vuodelta 1967 siirtyneitä määrärahoja	10 970
Vuodelta 1968 siirtyneitä määrärahoja	103 112
Vuoden 1969 määrärahoja	2 023 406
Yhteensä	2 137 488

Varsinaiset ja pääomamenot olivat yhteensä 7 324 141,—.

Tulot

	mk
Kaupungille kuulumattomien is- tutusten kunnossapito	12 985
Kaupunginpuutarhan tulot	93 380
Vuokrat	2 892
Luontoisedut	9 943
Muut tulot	117 622
Yhteensä	236 822

Valmistuneet leikkikentät ja puistot sekä niihin käytetyt määrärahat v. 1969:

	m ²	mk
Marjaniemi	1 622	53 064
Hermannin	4 029	79 994
Roihuvuori	22 883	79 971
Vanhakaupunki	1 332	55 974
Lehtisaari	5 707	49 961
Munkkiniemen kartano	6 260	32 388
Munkkiniemen puistotie	10 971	79 961
Myllypuro	14 177	69 971
Herttoniemi	5 568	54 480
Pohjois-Haaga	1 710	29 837
Vuosaari	24 507	102 208
Niemenmäki	12 525	49 973
Lauttasaari	18 910	140 715
Kontula	5 301	79 996
Kallio	9 800	54 971
Pihlajamäki	10 060	52 119
Tammisalo	3 507	49 813
Hernesaarenkatu	2 726	29 978
Pirjontie	3 150	4 548
Jakomäki	4 139	63 090
Laajasalo	2 700	55 817
Puotinharju	4 242	3 013

Puistoalueiden keskimääräiset hoitokustannukset
 Genomsnittliga kostnader för skötsel av parkområdena
 Average maintenance costs of parks

Hoitopiiri Distrikt Maintenance district	1965 mk/m ²	1966 mk/m ²	1967 mk/m ²	1968 mk/m ²	1969 mk/m ²
Eläintarha					
Djurgården	0.41	0.34	0.39	0.38	0.46
Esplanadi					
Esplanaden	0.77	0.86	1.30	1.09	1.12
Etelä-Haaga					
Södra Haga	0.37	0.34	0.41	0.42	0.57
Pohjois-Haaga					
Norra Haga	0.62	0.56	0.55	0.59	0.63
Herttoniemi					
Hertonäs	0.45	0.39	0.41	0.39	0.35
Kaisaniemi					
Kajaniemi	0.61	0.53	0.56	0.48	0.62
Kaivopuisto					
Brunnsparken	0.43	0.50	0.62	0.62	0.68
Kallio					
Berghäll	0.57	0.50	0.57	0.56	0.53
Käpylä					
Kottby	0.29	0.24	0.19	0.20	0.29
Lauttasaari					
Drumsö	0.22	0.31	0.24	0.22	0.31
Malmi					
Malm	0.43	0.18	0.18	0.12	0.24
Munkkiniemi					
Munksnäs	0.48	0.51	0.43	0.44	0.52
Roihuvuori					
Kasberget	0.50	0.45	0.32	0.49	0.61
Töölö					
Töölö	0.49	0.53	0.52	0.46	0.52
Vallila					
Vallgård	0.66	0.68	0.64	0.67	0.49
Keskiarvo					
Medeltal					
Average	0.49	0.46	0.42	0.48	0.53

Taimistosta istutettiin puistoihin, myytiin ja ostettiin seuraavat määrät kasveja kpl:

	Istutettu puistoihin kpl	Myyty kpl	Lisätty ja ostet. kpl	Lajim. kpl.
Lehtipuita	1 244	172	3 807	66
Havupuita	870	26	151	26
Köynnöskasveja	97	16	231	14
Koristepensaita	23 634	609	16 883	158
Perennoja	3 940	836	541	177
Kukkasipuleita	11 100	—	—	—

Kasvihuoneet, lavatarha ja taimisto

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 91 000 ryhmäkasvia.

YHTEENVETO

Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano oli vuonna 1969 seuraava: puheenjohtajana dipl.ins. Terttu Raveala (kok.) ja jäsenet rehtori Martin Fager (sdp.), dipl.ins. Holger Holmberg (ruots.), varatuomari Gustaf Laurent (ruots.), toimitusjohtaja Lauri Reunala (kok.), ammattientarkastaja Ensio Syrjänen (sdp.), valtiotieteen tohtori Weijo Wainio (lib.), viilaaja Veikko Vanhanen (skdl) ja ylitar kastaja Veikko Vuorikari (sdp.).

Kaupunginhallituksen edustajana toimi rakennustointa johtava apulaiskaupunginjohtaja Veikko O. Järvinen. Lautakunnan sihteerinä toimi hallinnollisen osaston sihtööri, varatuomari Eero Tyllinen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 55 kertaa ja käsitteli 2 017 asiaa. Lautakunta asetti yhdeksän jaostoa sellaisten asioiden valmistelua varten, joissa on tarvittu lisätutkimuksia ja joiden valmistelu on paremmin tapahtunut jaoston puitteissa kuin lautakunnan piirissä.

Rakennusviraston toimitalo valmistui lopullisesti kertomusvuoden aikana. Useissa eri paikoissa olleet viraston eri toimitukset pääsivät useiden vuosien aikaisesta hajasijoituksesta oman katon alle.

Hallinnollisen osaston kansliatoimiston tehtäviin on kuulunut yleisten töiden lautakunnan ja rakennusviraston hallintoon liittyvien tehtävien hoitaminen.

Henkilöasiaintoimiston tehtävänä on viraston henkilökunnan sosiaalisten asioiden hoitaminen. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti rakennusviraston työmailla 1 233 työntekijää. Tapaturmakorvauksiin käytettiin varoja kaikkiaan 1 018 644,01 mk. Kevättalvella raivonnut influenssaepidemia riehui pahimmillaan helmikuun aikana, jolloin kaupungininsinöörille tehtiin 1 638 sairausloma-anomusta.

Hankintatoimisto on välittänyt 11 800 051 markan edestä tavaratoimittajia Rakennusviraston eri työmaille ja kaupungin muille laitoksille. Aine-, kulu- tustarvike sekä kone- ja kalustohankintojen kokonaisarvo oli 31 838 181 mk.

Yleinen osasto on edelleen kehittänyt varsinaisten menojen määrärahojen käytösuunnittelua sekä velvotteiden valvontaa. Järjestelytoimiston eräänä työkenttänä on ollut palkkausmenetelmien tutkiminen.

Oma työkonekanta on poistot huomioiden pysynyt lähes muuttumattomana. Mutta virastojen eri työmaille vieraiden koneiden vuokraustarve on huomattavasti pienentynyt. Vuoden vaihteessa oli omia koneita 267 ja vieraita 138 eri työmaiden käytössä.

Talorakennusosaston kohdalta on merkittävää, että osasto otti käyttöön uusien työkohteiden suunnittelumääräykset. Tässä asiakirjassa on nimetty rakennuttajan työryhmän jäsenet ja heidän tehtävänsä sekä suunnittelijan tehtävät.

Suurimmista rakennussuunnitelmista oli 94 tekeillä, niistä suunnittelutoimiston kohteina 52 ja yksityisten arkkitehtitoimistojen 42. Tärkeimpiä suunnittelutöitä olivat konsertti- ja kongressitalo, kaupungintalon sekä korttelin n:o 31 saneeraus, Vallilan virastotalo sekä Töölön kirjasto-talo.

Osaston omana työnä valmistui rakennuksia kaikkiaan 156 975 m³ ja urakka-työnä 54 570 m³. Vuoden lopussa oli tekeillä urakalla uudis- ja saneeraustöitä 131 730 m³ sekä omana työnä 403 820 m³. Talorakennusosaston eri työkohteisiin käytettiin kertomusvuonna varoja 67 747 855 mk.

Katurakennusosasto jakaantuu suunnittelu- ja työtoimistoon. Suunnittelutoimiston tehtävänä on suunnitella katujen, teiden, siltojen, viemäreiden, viemäriveden puhdistuslaitosten ja pumppaamojen, urheilukenttien ja -laitteiden rakennus-, korjaus- ja kunnossapitotyöt.

Työtoimisto huolehtii rakennus-, korjaus- sekä kunnossapitotöistä omalla työvoimalla ja antaa vastaavia töitä urakoitsijoille ja valvoo niitä.

Katurakennusosastolla on oma tie- ja vedentutkimuslaboratorio sekä mittaus- ja maaperäntutkimusryhmä.

Osaston kokonaisbruttomenoista 104,03 mmk oli välittömiä kustannuksia 93,38 mmk. Näistä uudisrakennustöiden kustannukset 77.96 mmk sekä korjaus- ja kunnossapitotöiden, puhdistamojen ja pumppaamojen kustannukset 15.42 mmk.

Päällystettyjen katujen kunnossapitokustannukset olivat 1 565 523 mk sekä uusimiskustannukset 841 919 mk. Vuoden aikana rakennettiin uusia katuja 47 629 metriä pinta-alaltaan 341 535 m³. Viemäriverkosto lisääntyi 64 185 m.

Puhtaanapito-osasto jakaantuu kiinteistö- ja katupuhtaanapitoon.

Kiinteistöpuhtaanapidon tehtäviin kuuluu kiinteistöjätteiden kuljetus, jätteiden käsittely ja hävittäminen, kaupungin yleisten mukavuuslaitosten hoito ja kunnossapito sekä veden kuljetus yksityistalouksille.

Katupuhtaanapito huolehtii katujen, teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden kesä- ja talvipuhtaanapidosta, lumenkaatopaikkojen perustamisesta sekä hoidosta ja hiekoitushiekkavarastojen hoidosta.

Jätteidenpolttolaitos Kyläsaarella on ollut toiminnassa kahdeksan vuotta. Se on kyennyt hävittämään 22 % polttokelpoisesta jätemäärästä. Polttolaitoksen höyrykattiloita laajennettiin kertomusvuonna niin että niiden teho nousi lähes kaksinkertaiseksi.

Kertomusvuoden aikana vietiin jätteiden kaatopaikoille kaikkiaan 198 062 m³ jätteitä sekä polttolaitokselle 342 910 m³.

Rakennusjärjestyksen muutos mahdollisti katupuhtaanapidon uudelleen järjestelyn siten, että kolme työkonetiiriä hoitaa kaksivuorotyönä I lk:n katujen ja eräitten muitten tärkeitten liikenneväylien ajoratojen aurauksen, höyläyksen ja hiekoituksen 15 katupiirin hoitaessa syrjäiset kadut, kaikki jalkakäytävät sekä satamat.

Puhtaanapito-osaston aurattavasta tiepituudesta on katuja n. 700 km, kesken-eräisiä katurakennustyömaita 122 km sekä tiehoitokuntien yksityisteitä 132 km.

Katujen lakaisujätteitä kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille 93 460 m³. Tähän sisältyvät myös rannoilta puhtaanapitoveneillä kerätty rantaroskat. Katuroskia on töiden rationalisoinnin ansiosta kuljetettu kiinteistöjätteiden erikoisautoilla toreilta ja satamista, joihin on sijoitettu vaihtolavoja. Näin kuljetettu määrä on 54 060 m³.

Puisto-osasto huolehtii kaupungin yleisten puistojen suunnittelusta ja rakentamisesta sekä kasvihuoneiden, taimistojen, leikkikenttien ja yleisten puistojen kunnossapidosta.

Osaston suunnittelutoimisto laati 69 puisto- ja puutarhasuunnitelmaa, joista muiden laitosten ja rakennusviraston eri osastojen tilaamia oli 15.